

ԲՈՒՆ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ

Մեծ Պահիի նախորդող վերջին ուտիի կիրակի օրն է այսօրը որ կը կոչուի Բուն Բարեկենդան, երբ մեր եկեղեցին ազատ կը թողու իր գաւակները որ աշխարհիկ հանոյքները վայելեն կերակուրներու եւ գուարնութեանց առթած ուրախութեամբը նախ քան խիստ պահեցողութիւն բռնելը յաջորդող 48 օրերու, այսինքն եօթ շաբաթներու, ընթացքին:

Յիշատակութեան արժանի է այն պարագան որ Բուն Բարեկենդանի օրը մարդկութեան նախահայրերուն՝ Ադամին եւ Եւային, դրախտի մէջ ապրած երջանիկ կեանքի մասին կը խօսի: Հայց. եկեղեցւոյ հետեւեալ շարականը երգի բառերով կը պատկերացնէ այդ կեանքը:

«Բանը (Յիսուս Քրիստոս) որ Հօրը բնութիւնը ունի եւ գոյակից է Սուրբ Հոգիին, միացուց Իր պատկերը մեր երկրաւոր բնութեան եւ գայն փառով պսակեց զտեղելով երջանիկ դրախտին մէջ»:

«Հոն մարդը երջանկութեամբ կը գուարնանար՝ առանց տխրելու, վասնզի զԱստուած կը տեսներ որ կ'այցելէր դրախտին, եւ անոր հոգին աստուածային լոյսին նառագայթումովը կը տպաւորուէր»:

«Ուրեմն, Աստուածամայր Մարիամ, աղօթ մեզ համար որ քու Միածին Որդին հանի շնորհել որ մենք ալ դարձի գան, աւագակին նման, եւ ժառանգենք դրախտի փառքը»:

Այո, Բուն Բարեկենդան օրը գուարնանալու, համեղ կերակուրներ ուտելու եւ ինզգին գնազան աստուածատուր բարիքներով երջանկացնելու օր մըն է: Ատով հանդերձ պէտք է մոռնանք որ ամէն քանի մէջ չափաւորութիւնը նախըտնելի է եւ այդ

միշտ պէտք է ի մտի պահել: Նոյն ատեն պէտք է յիշենք, ինչ որ հոգեկան եւ մարմնաւոր հանոյք կը պատճառէ կու գայ իբր նուէր մեզ ստեղծող Աստուծաւն: Այս գիտնալով ի՞նչպէս շնորհակալ չըլլալ Անոր:

Ուրեմն, Բուն Բարեկենդան օրը վայելի օր ըլլալով հանդերձ պէտք է դառնայ երախտագիտութեան օր, գնահատանքի օր: Օր մը, ուր ինչ որ կը զգանք, ինչ փորձառութիւն որ կ'ունենանք, այդ բոլորը կը տրուին մեզի իբր առիթ եւ պատեհութիւն որպէս զի անոնցմով մեր միտքն ու հոգին զարգանան, հասունան: Սիրով ընդունինք մեր ցաւը, հիւանդութիւնը, ուրախութիւնն ու գուարնանք, անոնց մէջ տեսնելով մեզ սիրող եւ հոգատարող երկնաւոր Հայրը որ առատապէս կը բաշխէ Իր բարիքները բոլորին:

Այս նոյն Հայրն է որ ժամանակներու լրումին դրկեց Իր Որդին՝ Յիսուս Քրիստոսը, ի մի հաւաքելու սիրելի մարդ արարածը, այնպէս ինչպէս, կ'ըսէ Յիսուս, հաւը կ'ընէ իր նուտիկներուն, գանոնք իր բեւերուն տակ հաւաքելով որպէս զի անոնք վտանգներէ զերծ մնան: Եւ Քրիստոսի հաստատած եկեղեցին ալ կոչուած է նոյնը ընել անդամներուն համար կարգաւորուած իր օրէնքներուն նամբով:

Հոս յիշել կ'արժէ որ Բարեկենդան քաղը կազմուած կը թուի ըլլալ «բարի» եւ «կենդանութիւն» բառերէ: Կարծես հոս շեշտը կը դրուի այն հանոյքին վրայ որ մարդ կը զգայ ճոխ եւ տեսակաւոր կերակուրներ ճաշակելով: Իսկ Բուն Բարեկենդան խօսքը կ'ակնարկէ զլիաւոր, մեծ բարեկենդանին որ Մեծ Պահիի սկիզբին (որ երկուշաբթի օր կ'ըլլայ) նախորդող վերջին ուտիի կիրակի օրն

72-2003

է: Այդ օրը Ջատիկէն եօթ շաբաթ առաջ է, եւ Ջատիկի հետ 35 օրերու շարժականութիւն ունի: Յիշեմք նաեւ որ այս Բուն Բարեկենդանէն զատ տասը ուրիշ բարեկենդաններ կան մեր եկեղեցւոյ տօնացոյցին մէջ նշանակուած, այսպէս - Առաջաւորաց բարեկենդան, եղիական, Գրիգոր Լուսաւորչի, Վարդավառի, Սուրբ Աստուածածնի՝ Վերափոխման, Խաչվերացի, Վարագայ Խաչի, Յիսնականց, Սուրբ Յակոբ Մծբնայ Հայրապետի եւ վերջինը՝ Յիսուսի Ծննդեան եւ Աստուածայայտութեան առիթներով նշանակուած բարեկենդաններ:

Ուրեմն, առիթէն օգտուինք այսօր, Բուն Բարեկենդանի օրը, վայելեմք ինչ որ ստացած ենք, յայտնենք շնորհակալութիւնը տուող Աստուծոյն եւ պատրաստենք մեր միտքն ու հոգին աշխարհաստան դէպքին զոր պիտի տօնենք 48 օրեր ետք Յիսուսի Յարութեան մեծ տօնին: Այս դէպքն է որ կը յիշատակէ Յիսուս Փրկչին մահուան դէմ տարած յաղթանակը: Մենք եւս յարութիւն առնելու արժանի պիտի ըլլանք եթէ դառնանք եւ մնանք Իր հաւատաւոր հետեւորդները եւ հաւատացեալները: Տար Աստուած որ ստանայինք Անոր շնորհքը:

ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ ԿԻՐԱԿԻՆ

Սուրբ Ներսէս Շնորհալի Հայրապետի այս Կիրակիին համար խմբագրած շարականը կը պատմէ մեր նախահայրերու՝ Ադամի եւ Եւայի, դրախտէն, այսինքն Աստուծոյ ներկայութենէն, արտաքսուելու Սուրբ Գրական տեղեկութիւնը, որը կը գտնենք Հին Կտակարանի Ծննդոց գիրքի 2:15-3:24 գլուխներուն մէջ: Հայրապետը կը գրէ.

«Ով Տէր, սուրբ պահեցողութեան օրէնքը դուն սահմանեցիր նախ դրախտին մէջ առաջին արարածներուն համար, որոնք անհնազանդ գտնուեցան նաշակելով պտուղը, որով նաշակած եղան մեղքի եւ մահուան դառնութիւնը, շնորհէ որ մենք նաշակենք քու պատուիրաններուն քաղցրութիւնը»:

«Թշնամին մեզ հարուածած է մեր հոգիին մէջ մեղքի զանազան վերքերով, եւ մեր բազմատեսակ հիւանդութիւնները բուժելու համար մարդասէր Տէրոջդ պէտքը ունինք, ուրեմն ով Քրիստոս որ մարդասէր ես, բժշկէ մեզ»:

«Ով Տէր, դուն որ եկար մարդու

փրկութեան համար՝ ծնելով կոյս Մարիամէն, եւ կենդանարար քու յարութեամբդ հրաւիրեցիր մեզ՝ մեռած ներս, անմահութեան յարութիւնը ստանալու, ով Փրկիչ քու մօրդ աղօթքներով կեանք տուր մեզի»:

Կը զգա՞նք արդեօք այն ցաւը որ նախահայրերու մեղաւորութիւնը պատճառած է Հայր Աստուծոյ սրտին: Կը գիտակցի՞նք արդեօք այն հոգեկան տառապանքին որ մենք կը պատճառենք բոլոր անոնց որոնք կը գուրգուրան մեր վրայ, մեր ծնողքը, մեր ուսուցիչները, եկեղեցին: Ի՞նչ մտահոգութիւններ կ'անցնինք արդեօք երբ անիրաւութիւններ կը կատարուին մեր դէմ: Ի՞նչ կ'ըլլայ այսպիսի կացութեանց արդիւնքը, եթէ ոչ հեռացում, եւ ուրիշ ոչինչ:

Ծննդոց գիրքին մէջ կը կարդանք որ Ադամն ու Եւան՝ առաջին ստեղծուած մարդ արարածները, չի կրցան զսպել իրենց գիրքին եւ խարուեցան թշնամիէն, եւ տեղի տուին՝ գիտակցաբար, անհնազանդութեան փորձութեան: Թշնամին պարզ եւ համոզիչ խօսքերով

մարդ արարածի պարզամիտ վերաբերումը օգտագործեց եւ այնպէս շարժեց անոր հետաքրքրութիւնը որ թերեւս անկարելի էր չի փորձուիլ եւ ծուղակը չիլնալ:

Թշնամիի խօսքը այն էր որ Ադամի եւ Եւայի աչքերը պիտի բացուէին՝ այսինքն կացութեան տեղեակ պիտի ըլլային պտուղի նաշակումէն ետք, պիտի չմեռնէին, ինչպէս Աստուած ըսած էր, այլ աստուածներ պիտի դառնային գատորոշելու բարին չարէն:

Եւ ահա, պտուղը գեղեցկացաւ իրենց աչքերուն եւ բերանները ջրոտեցան զայն շուտով ըմբռնելու փափաքով, ակնկալելով նոյն ատեն որ խոստացած իմաստութեամբ պիտի լեցուէին: Այս էր իրենց տրուած խոստումը: Պատահեցա՞ւ այդ: Անշուշտ ոչ: Ասկէ անդին երթալու պէտքը չեմ գգար, վասնզի գիտենք թէ ինչ պատահեցաւ այս երկու անհնազանդ առաջին արարածներուն: Դատապարտուեցան եւ արտահանուեցան Աստուծոյ ներկայութենէն:

Մեզմէ քանի՞նք այսպիսի փորձութեան ենթարկուած չեն կեանքի մէջ: Բաւ է կարդալ թերթերը իմանալու համար թէ ընտանեկան, ընկերային, դպրոցական, եկեղեցական եւ այլ հաստատութիւններէն ներս ինչեր կը պատահին: Հոն, քանի քանի անհատներ ինչպիսի փորձութեանց կ'ենթարկուին, բարոյական, դրամական եւ աշխատանքային գետնի վրայ գեղծումներ կատարելու: Արդիւնքը կ'ըլլայ միայն գործէ հանուիրը: Կարծես ասպարէզ չէ

մնացած ուր անկեղծ, նուիրեալ եւ գոհաբերուող անհատներ գործեն պատուաւոր կերպով իրենց օրապահիկը շահելու: Ուր որ դառնաս պիտի գտնես մարդիկ որոնք այս կամ այն պատճառաւ կը ծախեն իրենց պատիւն ու խիղճը հանդիմանելու ետեւէն երթալու եւ կամ ունեցած դրամական գանձը աւելցնելու:

Ադամն ու Եւան արգիլուած պտուղը կերան: Այսօր մենք կը փրնտոնենք ճշմարիտ եւ ուղիղ մտածող եւ գործող մարդիկ: Արդեօք ո՞րքան մեծ է թիւը այսպիսիներու: Ասոր պակասը չէ՞ արդեօք պատճառը որ մարդասպանութիւնները, ահաբեկչութիւնները, գողութիւնները ապահարզանները այնքան ընդհանրացած են որոնց մասին յաճախ կը կարդանք: Պարտաճանաչ մարդը, բարոյական ունեցող մարդը փորձութեան չիլնար: Ճիշտ է որ կը փորձուի շեղելու իր ուղիղ ճամբէն, բայց իր զօրաւոր կամօքն հետեւելով կը մերժէ ընկրկիլ եւ փոսը իլնալ:

Ուրեմն, Մեծ Պահի այս երկրորդ կիրակիին պատգամը այն է որ միշտ արթուն պահենք մեր մտքի եւ հոգիի աչքերը որպէս զի Աստուծոյ օգնականութեամբ մնանք հաստատ եւ անսասան մեր հաւատքին մէջ եւ կեանքի վերջաւորութեան արժանի ըլլանք ընդունելու երկնային կեանքին համար ընտրեալի երանութիւնը:

ՇԱՀԷ Ա. ՔՀՆՅ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ